

УДК 320

Гойсак. А – ст. гр. КТп-21

Тернопільський державний технічний університет імені Івана Пулюя

РЕФЕРЕНДУМ ЯК ФОРМА РЕАЛІЗАЦІЇ НАРОДОВЛАДДЯ

Науковий керівник: проф. Ніконенко В.М.

Особлива роль у системі народовладдя в Україні належить референдуму, як найбільш органічній і природній формі народовладдя. Поняття "референдум" походить від латинського "referendum", що означає "те, що має бути повідомлено", тобто всенародне опитування, у якому беруть участь усі громадяни, які мають виборчі права.

Прийнято вважати, що перший в історії людства референдум був проведений у Швейцарії ще в 1439 р. Нині інститут референдуму законодавчо закріплений в конституціях та інших нормативно-правових актах багатьох країн світу.

Прийняте більшістю рішення вважається рішенням народу і його юридична чинність нерідко вище юридичної чинності законів, прийнятих парламентом. Не дивлячись на те, що всенародне опитування не має обов'язкового характеру, влада у демократичних державах рахуються з думкою виборців.

За своєю суттю референдум, як і інші форми народовладдя - вибори, народне обговорення і опитування, є правом реальної суверенної і верховної волі народу. Але за своїм змістом і формою здійснення, тобто за предметом і методом правового регулювання референдум істотно відрізняється від інших форм народовладдя.

Волевиявленням народу у вигляді результатів голосування стверджується або ні винесений на референдум закон чи рішення. Це дає підстави характеризувати референдум як нормотворчу форму народовладдя.

Відповідно до чинного Закону "Про всеукраїнський та місцевий референдуми" референдум - це спосіб прийняття громадянами шляхом голосування законів України, інших рішень з важливих питань загальнодержавного і місцевого значення.

По-перше, референдум є одним із основних інструментів реалізації права народного суверенітету і легітимізації владних рішень. Легітимізація рішень здійснюється як шляхом прийняття закону або рішення під час референдуму, так і шляхом підтвердження рішень органів державної влади з питань, що належать до виняткової компетенції референдумів через надання вищої юридичної сили в обох випадках законам та рішенням. По-друге, референдум є однією з основних форм реалізації права національного суверенітету, оскільки, за умов виконання певної конституційної процедури щодо всеукраїнського референдуму і виконання вимог закону щодо місцевих референдумів, громадяни України, представники певної нації і народності нашої країни можуть ініціювати проведення того чи іншого референдуму з питань, пов'язаних з конституційним чи законодавчим регулюванням їхніх національних прав і свобод. По-третє, референдум є одним із способів формування громадської думки. По-четверте, за умов демократичного суспільства референдум може бути використаний народом як противага рішенням органів державної влади та місцевого самоврядування, що не задовольняють інтереси громадян.

Запровадження в Україні порядку проведення референдумів за народною ініціативою створює правові гарантії здійснення прямого народовладдя.